

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK-133-41/17
P9-24/17

Warszawa, 8 września 2017 r.

Nr: 32654/7	Data wpływu petycji 13 lipca 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 7 września 2017 r.

POSTĘPOWANIE CYWILNE

TEMAT

UZASADNIENIE I DORECZENIE WYROKU

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Roman Jacek Arseniuk – osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 328 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, w zakresie sporządzania na piśmie i doręczania uzasadnienia każdego wyroku stronom.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji postuluje nadanie art. 328 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego następującej treści: „Sąd uzasadnia na piśmie każdy wyrok w terminie dwutygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji wyroku. Niezwłocznie po sporządzeniu uzasadnienia, sąd doręcza wyrok wraz z uzasadnieniem każdej stronie. Jeżeli doręczenie jest możliwe w dniu zamknięcia rozprawy, niezwłocznie po zamknięciu rozprawy przewodniczący informuje o tym obecnych na sali”.

W opinii autora art. 328 § 1 k.p.c. może też otrzymać następujący zapis: „Sąd z urzędu wydaje pisemny wyrok wraz z pisemnym uzasadnieniem w terminie dwutygodniowym od dnia zamknięcia rozprawy. Wyrok wraz z uzasadnieniem sąd niezwłocznie doręcza każdej stronie. Jeżeli doręczenie jest możliwe w dniu zamknięcia rozprawy, niezwłocznie po zamknięciu rozprawy przewodniczący informuje o tym obecnych na sali”.

W ocenie wnoszącego petycję powyższa zmiana wymusza konieczność odpowiedniej korekty innych przepisów, np. uchylecia art. 331 § 1 k.p.c.

Zdaniem autora korzyści z wprowadzenia opisanej zmiany są znaczne. Po pierwsze „sędziowie nie tracą czasu na ogłaszanie samych sentencji i podawanie ustnie (...) zasadniczych powodów rozstrzygnięcia”, po drugie „sentencja powinna powstawać równoległe z uzasadnieniem”. Nadto autor zauważa, że „powszechny dostęp do wiedzy zamieszczonej w Internecie, zaawansowane wyszukiwarki informacji i programy do tworzenia tekstów sprawiają, że napisanie uzasadnienia jest dzisiaj kilkakrotnie krótsze niż kilkadziesiąt lat temu”.

W związku z powyższym, autor proponuje „nie ogłaszać sentencji ustnie, wprowadzić pisemne uzasadnienie każdego wyroku, dać możliwość symultanicznego sporządzania uzasadnienia i sentencji, z urzędu doręczać wszystkim stronom wyrok wraz z pisemnym uzasadnieniem”.

STAN PRAWNY:

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona

w Rzymie 4 dnia listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) w art. 45 ust. 1 stanowi, że wyroki zawierają uzasadnienie.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.) w art. 328 § 1, dalej k.p.c., stanowi że: „Uzasadnienie wyroku sporządza się pisemnie na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji, a w przypadkach, o których mowa w art. 327 § 2 i art. 331 § 1¹ - od dnia doręczenia sentencji. Wniosek spóźniony sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym. Sąd sporządza uzasadnienie wyroku również wówczas, gdy wyrok został zaskarżony w ustawowym terminie oraz gdy wniesiono skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, chyba że uzasadnienie zostało wygłoszone”.

Uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Uzasadnienie powinno zawierać także wyjaśnienie podstawy prawnej zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa (art. 328 § 2).

Zgodnie z art. 326 § 3 „Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji (ogłoszenie sentencji). Po ogłoszeniu sentencji przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze powody rozstrzygnięcia albo wygłasza uzasadnienie, może jednak tego zaniechać, jeżeli sprawa była rozpoznawana przy drzwiach zamkniętych”.

Strona działająca bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku, otrzymuje z urzędu odpis sentencji w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia (art. 327 § 2).

W myśl art. 331 § 1 wyrok z uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zgłosiła taki wniosek. Wyrok, który został wydany na posiedzeniu niejawnym sąd z urzędu doręcza stronom. W przypadku gdy strona działa bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej otrzymuje również pouczenie o sposobie i terminach wniesienia środka zaskarżenia (art. 331 § 1¹).

Sąd jest związany wydanym wyrokiem od chwili jego ogłoszenia. Od tej zasady ustawa przewiduje wyjątki co do wyroków, które zostały wydane na posiedzeniu niejawnym, których się nie ogłasza i które wiążą sąd od chwili ich wydania, czyli od chwili podpisania sentencji (art. 332 § 1).

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W Sejmie trwają prace nad tożsamą petycją NR BKSP-145-261/17 wniesioną w sprawie zmiany Kodeksu postępowania cywilnego. Petycja została skierowana do Komisji do Spraw Petycji 20 lipca 2017 r.

Również w Ministerstwie Sprawiedliwości została złożona tożsama petycja dotycząca wydawania orzeczeń i sporządzania ich uzasadnień. Odpowiedź na petycję zostanie udzielona nie później niż do 19 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w uchwale z 18 sierpnia 2010 r., sygn. akt II PZP 7/10 wskazał że: „Według pierwotnej treści k.p.c. z 1930 r. sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku miało w każdym przypadku następować z urzędu (art. 356 § 2), jednak w późniejszym tekście jednolitym, uwzględniającym zmiany wchodzące w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. (Dz. U. z 1932 r. Nr 112, poz. 934 ze zm., dalej jako k.p.c. z 1932 r.), przewidziano rozwiązanie co do istoty zbieżne z aktualnie przyjętym – art. 350 k.p.c. z 1932 r. stanowił, że wyrok z uzasadnieniem powinien być w ciągu dwóch tygodni sporządzony na piśmie, jeżeli strona tego zażądała przed upływem tygodnia od ogłoszenia sentencji (...)”.

Dodatkowo **Sąd Najwyższy** w uchwale składu siedmiu sędziów z 24 maja 2012 r., sygn. akt III CZP 77/11 zaznaczył, że „uzasadnienie wyroku – określane w treści normatywnej art. 324 § 1 k.p.c. jako zasadnicze powody rozstrzygnięcia – powstaje już w czasie narady; ustne podanie motywów (art. 326 § 3), sporządzenie uzasadnienia na piśmie (art. 328 § 1) oraz jego podpisanie (art. 330 § 1) są czynnościami podejmowanymi ex post, stanowiącymi tylko powtórzenie (utrwalenie) uzasadnienia uzgodnionego i przyjętego wcześniej, przed wydaniem i ogłoszeniem wyroku”.

INFORMACJE DODATKOWE:

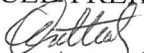
Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 1950 r. o ogłoszeniu jednolitego tekstu kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 394 – akt uchylony) w art. 336 stanowiło, że Sąd pierwszej instancji uzasadniał wszystkie wyroki na piśmie.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 r. – Kodeks Postępowania Cywilnego w art. 357 § 1 i 2 (Dz. U. Nr 83, poz. 651 – akt uchylony) dotyczyło możliwości odroczenia wydania wyroku przez sąd w sprawie zawilej do dwóch tygodni, co publicznie ogłaszał przewodniczący. W takim przypadku nie było ogłoszenia sentencji, lecz wydany był wyrok z uzasadnieniem na piśmie.

OPRACOWAŁA

Żaneta Urawska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz